

ههلبژاردهى دهقى ئهدهبىيى كلاسىك
(كورديى ناوهندى)

هه‌لبژاردەى دەقى ئەدەبىيى كلاسىك

(كوردىي ناوەندى)

پاڤه و لىكدانه‌وهى
يه‌دوللا په‌شابادى

ئەندامى لىژنەى زانستىي زمان و ئەدەبىي كوردىي زانكۆى كوردستان

دانشگاه کردستان
University of Kurdistan
هەڵبژاردەى دەقى ئەدەبىيى

١٤٠٣

سرشناسه: پشابادی، یدالله، ۱۳۵۷ -
عنوان و نام پدیدآور: هه‌لبژارده‌ی ده‌قی ئه‌ده‌بیبی کلاسیک (کوردیی ناوه‌ندی) / رافه و لیکدانه‌وه‌ی یه‌دوللا په‌شابادی.
مشخصات نشر: سنندج: دانشگاه کردستان، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری: ۳۸۶ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۲۱۱-۱۰-۷
وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
یادداشت: زبان: کردی.
موضوع: ادبیات کردی -- تاریخ و نقد
Kurdish literature -- History and criticism
رده‌بندی کنگره: PIR۳۲۵۶
رده‌بندی دیویی: ۸۹/۲
شماره کتابشناسی ملی: ۹۷۱۱۸۸۷
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

دانشگاه کردستان
University of Kurdistan
هه‌شولێ گه‌ڕه‌سێ

هه‌لبژارده‌ی ده‌قی ئه‌ده‌بیبی کلاسیک (کوردیی ناوه‌ندی)

دوکتۆر یه‌دوللا په‌شابادی (پروفیسۆری یاریده‌ده‌ری زمان و ئه‌ده‌بیبی کوردیی زانکۆ کوردستان)
بابه‌ت: هه‌لبژاردن، رافه و لیکدانه‌وه
پیداچوونه‌وه: نه‌جمه‌دین براخاسی (هه‌وار)
پازاندنه‌وه: ئه‌نوه‌ر ناسری (ئاسۆ)
رووبه‌رگ: مه‌سه‌وود نیکخا
په‌خشانگا: زانکۆی کوردستان
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۲۱۱-۱۰-۷
تۆره و سالی چاپ: یه‌که‌م ۱۴۰۳
ئه‌ژمار: ۵۰۰ دانه

ناوه‌ندی بلاوکردنه‌وه:
سنندج، بلوار پاسداران، دانشگاه کردستان
کدپستی: ۶۶۱۷۷-۱۵۱۷۵
تلفن: ۰۸۷-۳۳۶۲۴۶۰۰-۸
دفتر نشر: ۰۸۷-۳۳۶۲۴۰۰۸

www.uok.ac.ir

پیشکش به هۆگرانی زمان و ئه‌ده‌بی کوردی، به‌تایه‌ت:

هۆگران و لیکۆله‌رانی ئه‌م بواره له ئیران

و

هه‌روه‌ها سه‌رجه‌م خویندکارانی زمان و ئه‌ده‌بی کوردیی زانکۆی کوردستان

سپاس و پێزانین

به پێویستی دهزانم له ناخی دلمهوه سپاس و پێزانینی خۆم، وێرای میهر و خوشه‌ویستی، ئاراسته‌ی هه‌موو ته‌وانه بکه‌م که به هه‌ر چه‌شتیک له پێکه‌یتانی ته‌م به‌ره‌مه‌دا هانیان داوم و یاریگه‌رم بوون؛

سپاسی بی‌په‌رانه‌وه‌م بۆ مامۆستای خوشه‌ویست و زانام کاک ماجد مه‌ردۆخ پو‌حانی که هه‌رده‌م له تییینه به‌نرخه‌کانیان که‌لکم وه‌رگرتوه‌.

سپاس بۆ کاک نه‌جمه‌دین براخاسی تیکۆشه‌ر و شاره‌زا و ده‌رچووی به‌شی زمان و ته‌ده‌بی کوردی که به وردی کتیبه‌که‌ی خوینده‌وه و هه‌له‌گری کرد.

سپاس بۆ دوکتور هیمن عومه‌ر خو‌شناو پروفیسۆری یاریده‌ده‌ری زانکۆی سو‌ران و پروفیسۆر دوکتور عه‌بدولپه‌حمان ئادا‌ک له زانکۆی می‌ردین و پروفیسۆر دوکتور فواد په‌شید له زانکۆی سه‌لاحه‌دین که زانایانه و دلنه‌وازانه هه‌رده‌م وه‌لامه‌ده‌ری په‌رسپاره‌کانم بوون.

له ناخی دل‌ه‌وه سپاس و ده‌سخۆشیی ته‌ویندارانه ده‌نیرم بۆ هاو‌زینی دل‌وفانم که هانده‌ر و پالپشتی راسته‌قینه‌م بوون.

سپاس بۆ به‌ریز دوکتور نه‌سه‌ه‌د شیخ نه‌حمه‌دی مامۆستای زانکۆی کوردستان که له راست کردنه‌وه‌ی کیشی شیعه‌ره‌کاندا به وردی و سه‌رنجه‌وه زه‌حمه‌تی کیشا.

هه‌روه‌ها سپاس بۆ کاک ته‌نوه‌ر ناسری (ئاسۆ) که له پێتاو رازاندنه‌وه و ئاماده‌کردنی ته‌م به‌ره‌مه‌دا زه‌حمه‌تی زۆری کیشا.

پیرست

- ۱۱..... پیش گوته
- ۱۳..... پیشه کی
- ۱۳..... ده قی نه ده بیی هه لبرتر دراوی نه م به ره مه مه
- ۱۴..... شتیه ی کار
- ۱۷..... شیعر
- ۱۷..... أ- شاعیرانی دامه زرینه ر
- ۱۷..... ب- شاعیرانی درتزه ده ر
- ۱۷..... ج- بزافی خه بات و روشنگه ری
- ۱۷..... د. شاعیرانی سو فیکه ری و ناین
- ۱۸..... ه- شاعیرانی قوناغی سه قامگیری و بلا و یوونه وه
- ۱۹..... به شی یه که م: شاعیرانی دامه زرینه ر
- ۱۹..... ئامانج له م به ره مه مه
- ۲۱..... وانه ی یه که م: کوردی (۱۷۸۲-۱۸۵۹)
- ۲۷..... نمونه ی شیعر ی کوردی
- ۵۷..... وانه ی دو وه م: سالم (۱۸۰۰-۱۸۶۹)
- ۶۱..... نمونه ی شیعر ی سالم
- ۱۱۳..... به شی دو وه م: شاعیرانی درتزه ده ر
- ۱۱۵..... وانه ی سیته م: فایه ق (۱۸۰۶-۱۸۸۹)
- ۱۱۹..... نمونه ی شیعر ی فایه ق
- ۱۲۵..... وانه ی چواره م: شیخ ره زا (۱۸۳۷-۱۹۱۰)
- ۱۲۹..... نمونه ی شیعر ی شیخ ره زا
- ۱۴۹..... وانه ی پینجه م: نه خته ر (۱۸۳۹-۱۸۸۸)
- ۱۵۳..... نمونه ی شیعر ی نه خته ر
- ۱۶۱..... به شی سیته م: بزافی خه بات و روشنگه ری
- ۱۶۳..... وانه ی شه شه م: حاجی قادری کوی (۱۸۲۴-۱۸۹۷)
- ۱۶۹..... نمونه ی شیعر ی حاجی قادری کوی

- ۲۱۳..... بهشی چوارهم: شاعیرانی سوڤیگه‌ری و ئاین
- ۲۱۵..... وانهی جهوتهم: مه‌حوی (۱۸۳۷-۱۹۰۶)
- ۲۱۹..... نمونه‌ی شیعی‌ری مه‌حوی
- ۲۴۳..... بهشی پیتجه‌م: شاعیرانی قوناغی سه‌قامگیری و بلا‌وبونه‌وه
- ۲۴۵..... وانهی هه‌شتم: وه‌فایی (۱۸۳۰-۱۹۰۲)
- ۲۴۹..... نمونه‌ی شیعی‌ری وه‌فایی
- ۲۷۱..... وانهی نۆه‌م: جه‌ریق (۱۸۵۶-۱۹۰۹)
- ۲۷۵..... نمونه‌ی شیعی‌ری جه‌ریق
- ۲۹۱..... وانهی ده‌ه‌م: نه‌ده‌ب (۱۸۵۹-۱۹۱۲ یا ۱۹۱۶)
- ۲۹۵..... نمونه‌ی شیعی‌ری نه‌ده‌ب
- ۳۰۷..... په‌خشان
- ۳۰۹..... پتسه‌کی
- ۳۱۰..... هۆکاری دیر‌خیزی و که‌م‌بوونی په‌خشان له‌ نه‌ده‌بی کۆنی کوردیدا
- ۳۱۱..... پیتاسه‌ی په‌خشان
- ۳۱۲..... چه‌شنه‌کانی په‌خشان
- ۳۱۲..... په‌خشان‌نووسان
- ۳۱۳..... ده‌قی په‌خشانی وه‌رگێ‌دراو
- ۳۱۵..... وانهی یازده‌ه‌م: کتییی نه‌مسال و حیکایات (۱۸۱۲)
- ۳۲۱..... نمونه‌ی ده‌قی په‌خشانی کتییی نه‌مسال و حیکایات
- ۳۲۷..... وانهی دوازده‌ه‌م: مه‌ولانا خالید (۱۷۷۹-۱۸۲۸)
- ۳۳۱..... نمونه‌ی ده‌قی په‌خشانی مه‌ولانا خالید
- ۳۳۷..... وانهی سیزده‌ه‌م: شیخ حسینی قازی (۱۷۹۵-۱۸۶۱)
- ۳۳۹..... نمونه‌ی ده‌قی په‌خشانی شیخ حسینی قازی
- ۳۴۵..... وانهی چواره‌ده‌ه‌م: مه‌وله‌وی (۱۸۰۶-۱۸۸۲)
- ۳۴۷..... ده‌قی په‌خشانی مه‌وله‌وی
- ۳۵۱..... وانهی یازده‌ه‌م: عه‌بدوله‌زیزی به‌رده‌په‌شی بانه‌یی (۱۸۵۰-۱۸۹۲)
- ۳۵۳..... نمونه‌ی ده‌قی په‌خشانی عه‌بدوله‌زیزی به‌رده‌په‌شی بانه‌یی
- ۳۵۷..... وانهی شازده‌ه‌م: نه‌مین فه‌یزی به‌گ (۱۸۶۰-۱۹۲۵)

- ٣٦١ کتیبی نه نجومه نی نه دیبان [ی کورد]
- ٣٧١..... پاشکۆ
- ٣٧٧..... پپرستی دهقه کان
- ٣٨١..... سه رچاوه کان

پیش گوته

خویندن و نووسین سه بارهت به زمان و نه دهبی کوردی ناواتیکی له میژینه م بووه. رهنگه نه و ده مانه نه مده زانی که چند خولیا یه کی سه نگینم له دلایه؛ که چی ئیستا که «دهستی پژوهگار وه ها سه ری با داوم» که به شانازییه وه وه کوو خزمه تگوزارنکی بچووکی نه م بواره ده ورئک بگپریم، به ته واوه تی ههست به قورسایی نه و باره ده که م و چاک ده زانم که چ ئه رکینکی گران و نه لبهت مه زنی خستووته سه ر شانم. له خودای ده هنده و دلوفان داوای هیز و گور و تین و «قووتهی دل و قودرتهی ئینشا» ده که م.